

UDK: 378.6.011-051:2(497.4Ljubljana)(091)

ISSN 0351-2789

ACTA

ECCLESIASTICA

SLOVENIAE

41

UČITELJI TEOLOŠKE FAKULTETE
ZA USTANOVITEV IN OHRANITEV
UNIVERZE V LJUBLJANI

Ljubljana 2019

KAZALO

UPORABLJENE KRATICE.....	9
Bogdan Kolar	
UČITELJI TEOF ZA USTANOVITEV IN OHRANITEV UL.....	11
Mari Jože Osredkar	
PROFESOR DR. LAMBERT EHRlich	17
Povzetek	43
Nik Trontelj	
FRANC GRIVEC – EKLEZIOLOG IN UČITELJ NA TEOLOŠKI FAKULTETI UL.....	47
Povzetek	71
Julijana Visočnik	
FRANC KSAVER LUKMAN – PROFESOR, DEKAN, REKTOR, UREDNIK.....	77
Povzetek	98
Andrej Saje	
GREGORIJ ROŽMAN IN NJEGOV PRISPEVEK K RAZVOJU CERKVENEGA PRAVA IN TEOLOŠKE FAKULTETE V LJUBLJANI	115
Povzetek	139
Maksimilijan Matjaž	
MATIJA SLAVIČ – PROFESOR, BIBLICIST IN DRŽAVNIK.....	143
Povzetek	160
Bogdan Kolar	
UNIVERZA V LJUBLJANI IN NJEN UČITELJ DR. JOSIP SREBRNIČ.....	165
Povzetek	192
Ivan Janez Štuhec	
DR. JOSIP ANTON UJČIČ – PRVI PROFESOR MORALNE TEOLOGIJE NA TEOLOŠKI FAKULTETI V LJUBLJANI.....	197
Povzetek	214

Janez Juhant/Nik Trontelj

ALEŠ UŠENIČNIK – SOUSTANOVITELJ IN SOOBLIKOVALEC UL	221
Povzetek	243

Slavko Krajnc

ZNANSTVENO, PEDAGOŠKO IN STROKOVNO DELO PRVEGA DEKANA TEOLOŠKE FAKULTETE PROF. DR. FRANCA UŠENIČNIKA	247
Povzetek	274

Matjaž Ambrožič

PROF. DR. JANEZ EV. ZORE IN NJEGOVA VLOGA PRI USTANAVLJANJU LJUBLJANSKE UNIVERZE IN TEOLOŠKE FAKULTETE	281
Povzetek	295

IMENSKO KAZALO	299
-----------------------------	-----

NAVODILA SODELAVCEM AES	303
--------------------------------------	-----

INSTRUCTIONS TO AES ASSOCIATES	305
---	-----

PUBLIKACIJE INŠTITUTA ZA ZGODOVINO CERKVE	307
--	-----

TABLE OF CONTENTS

ABBREVIATIONS AND ACRONYMS	9
---	----------

Bogdan Kolar

TEACHERS OF THE FACULTY OF THEOLOGY FOR THE FOUNDATION OF THE UNIVERSITY OF LJUBLJANA AND ITS PRESERVATION	11
---	-----------

Mari Jože Osredkar

PROF DR LAMBERT EHRLICH.....	17
Summary.....	43

Nik Trontelj

FRANC GRIVEC – ECCLESIOLOGIST AND TEACHER AT THE FACULTY OF THEOLOGY UL.....	47
Summary.....	71

Julijana Visočnik

FRANC KSAVER LUKMAN – TEACHER, DEAN, RECTOR, EDITOR	77
Summary.....	98

Andrej Saje

GREGORIJ ROŽMAN AND HIS CONTRIBUTION TO THE DEVELOPMENT OF CANONICAL LAW AND THE FACULTY OF THEOLOGY IN LJUBLJANA	115
Summary.....	140

Maksimilijan Matjaž

MATIJA SLAVIČ – TEACHER, BIBLICAL SCHOLAR, STATESMAN	143
Summary.....	161

Bogdan Kolar

THE UNIVERSITY OF LJUBLJANA AND ITS TEACHER JOSIP SREBRNIČ, PHD	165
Summary.....	193

Ivan Janez Štuhec

JOSIP ANTON UJČIČ, PHD – THE FIRST TEACHER OF MORAL THEOLOGY AT THE FACULTY OF THEOLOGY UL.....	197
Summary.....	215

Janez Juhant/Nik Trontelj

ALEŠ UŠENIČNIK – CO-FOUNDER AND CO-SHAPER OF THE UL.....	221
Summary.....	243

Slavko Krajnc

SCIENTIFIC, PEDAGOGICAL, AND SCHOLARLY WORK OF THE FIRST DEAN OF THE FACULTY OF THEOLOGY, FRANC UŠENIČNIK, PHD	247
Summary.....	275

Matjaž Ambrožič

PROFESSOR JANEZ EV. ZORE AND HIS ROLE IN THE FOUNDING OF THE UNIVERSITY OF LJUBLJANA AND THE FACULTY OF THEOLOGY	281
Summary.....	296

INDEX OF NAMES.....	299
----------------------------	------------

INSTRUCTIONS TO AES ASSOCIATES.....	305
--	------------

ACTA ECCLESIASTICA SLOVENIAE	312
---	------------

UČITELJI TEOF ZA USTANOVITEV IN OHRANITEV UL

Potem ko so daljši čas potekale razprave o vsebini praznovanj v letu 2019, je aprila 2018 pri vodstvu Univerze v Ljubljani dozorela opredelitev praznovanja jubilejnega leta 2019: to praznovanje se bo nanašalo le na stoletnico sprejetja zakona o ustanovitvi Univerze Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, ki ga je sprejelo začasno narodno predstavništvo dne 16. julija 1919, kraljevega odloka z dne 23. julija 1919, s katerim je regent Aleksander podpisal sprejeti zakon, in začetka organiziranih predavanj, kar se je vsaj na nekaterih fakultetah zgodilo na začetku decembra 1919. Jubilejno leto se po takšni zasnovi naj ne bi nanašalo na začetke visokošolskega izobraževanja na Slovenskem in ne bi vključevalo vrste drugih obletnic. Znanstvenim disciplinam, ki imajo že daljšo zgodovino in bi jim spominjanje starejšega jubileja pomenilo potrditev večstoletnega izobraževalnega in raziskovalnega dela na Slovenskem ter lažjo primerjavo z univerzitetnimi središči v Evropi, je takšen načrt sicer pomenil osiromašenje spomina, vendar so se kljub temu vključile v pripravo dogodkov, ki naj obeležijo stoletnico.

Za začetek delovanja Teološke fakultete kot članice Univerze v Ljubljani je bilo leta 1919 vse pripravljeno. Obstajal je izoblikovan učni načrt, po katerem so bila v Ljubljani že do tedaj redna predavanja v okviru bogoslovnega seminšča ljubljanske škofije. Po zelo podobnem sistemu so delovale tudi teološke šole v Mariboru (za lavantinsko škofijo), Celovcu (za krško škofijo) in v Gorici (za škofije ilirske metropolije). Določene oblike teološkega študija so imele še nekatere redovne skupnosti. Na vseh krajih so bili poleg študentov tudi slovenski učitelji. V Ljubljani so bili na razpolago kvalificirani kadri in primerni prostori. Že v predhodnih letih so bili vpisani redni študentje, ki so nato svoj študij nadaljevali v novopostavljenih univerzitetnih okvirih. Tudi zato so lahko učitelji v pogovorih o ustanovitvi slovenske univerze, ki so se ponovno začeli ob koncu vojne in razpadu Habsburške monarhije, s tolikšno vnemo zavzemali za takojšnjo in celostno organizacijo študija teologije v novoustanovljeni univerzi. Zanje ni bil potreben provizorij ali drugečasne oblike predavanj, nepotrebno bi bilo tudi vsako čakanje ali odlaganje na poznejša leta. Ob praznovanju 50-letnice Univerze v Ljubljani je nekdanji študent Teološke fakultete in nato učitelj zgodovine na Filozofski fakulteti dr. Metod Mikuž lahko utemeljeno zapisal: »Zanimivo je torej, da so bili prav teologi tisti, ki so pokazali Vseučiliški

komisiji edino pravo pot, da je treba – če so na razpolago kvalificirani učitelji – iskati rešitev vprašanja ljubljanske univerze le na domačih tleh. Kmalu so teologom sledili s podobnim predlogom tudi tehniki.«¹ Res pa je, da zaradi političnega dogajanja in nedorečenosti meja nove južnoslovanske države tedaj še ni bilo gotovo ali naj bo slovenska univerza v Ljubljani ali pa v Trstu; večina članov Vseučiliške komisije se je namreč nagibala za Trst, v Ljubljani pa naj bi bila samo tehnična visoka šola.

Ustanovitev samostojne univerze, ki bo obsegala pet fakultet (teološko, filozofsko, juridično, tehnično in medicinsko), so teologi, tudi ob primerjavi z dogajanjem v drugih okoljih, videli kot enega največjih kulturnih in izobraževalnih dosežkov Slovencev na začetku novega obdobja zgodovine in povsem novega političnega okvira. Zgodovinar in teolog dr. Josip Srebrnič, znan po svoji široki izobrazbi, ki si jo je pridobil na Dunaju, v Rimu in Gorici, je le kakšen mesec po začetku delovanja Univerze v Ljubljani zatrdil, da je »ustanovitev vseučilišča v Ljubljani največji kulturni dogodek, ki ga je Slovincem prinesla osvoboditev« in da se je »s tem Slovincem uresničil stoleten sen«. Dodal je še: »Čudovito, kako je hrepenenje po vseučilišču sredi meteža ob prevratu stopilo na plan ter si poiskalo pota k uresničenju. Ni se še pomirilo vrvenje, ki je nastalo po slovenskem ozemlju radi umikajoče se avstroogrške armade, niti ni bilo še gotovo, pri katerih črtah se bodo ustavili sovražniki na zapadu in severu, a slovensko ljudstvo je v svoje ozemlje že zasadilo kot znak svoje osvoboditve prapor z napisom: Univerza!«²

Snovalci Teološke fakultete v okviru Univerze v Ljubljani so imeli pred očmi zelo jasen pogled na njen značaj: fakulteta naj bo vseslovenska in osrednja teološka izobraževalna ustanova za Slovence iz vseh pokrajin. Na njej bodo lahko študentje iz vseh zgodovinskih dežel in temu ustrezno naj bo tudi sestavljen učiteljski zbor. Zato so takoj od začetka povabili k sodelovanju rojake, ki so do tedaj delovali na različnih teoloških šolah in s tem fakulteto že na samem začetku obogatili z mednarodno izkušnjo in stiki. Če je večinski del učiteljskega zbora predstavljala ekipa, ki je do tedaj delovala v ljubljanskem bogoslovnem semenišču, so drugi prihajali iz več središč. Iz Celovca sta prišla učitelja religiozolog dr. Lambert Ehrlich in pravnik dr. Gregorij Rožman. Iz Gorice se je ljubljanski ekipi pridružil zgodovinar dr. Josip Srebrnič, iz Zagreba ekleziolog dr. Franc Grivec. Z Dunaja je bil povabljen moralni teolog dr. Josip Ujčić. Z mariborske bogoslovne šole pa sta v Ljubljano prišla dogmatik dr. Franc Ks. Lukman in biblicist dr. Matija Slavič. Tako je bila fakulteta že od vsega začetka

¹ Metod Mikuž, *Gradivo za zgodovino univerze v letih 1919–1945*, v: *Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani 1919–1969*, Ljubljana 1969, str. 59 (dalje: Metod Mikuž, *Gradivo za zgodovino univerze*).

² Josip Srebrnič, *Vseučilišče v Ljubljani*, v: *Čas* 14 (1920), št. 1–3, str. 91–92.

po svojih učiteljih in po svojih študentih zelo raznolika; vsaj prva leta je bilo namreč določeno število študentov tudi iz dalmatinskih škofij.

Obdobje ustanavljanja Univerze v Ljubljani v letih 1918–1919 je bilo polno negotovosti in nedorečenosti. Vse ni bilo jasno niti snovalcem šolskega sistema v Ljubljani, ki ga je usklajeval poverjenik za uk in bogočastje v pokrajinski vladi Slovenije dr. Karel Verstovšek. Mnoge stvari, ki so bile načelno dogovorjene z oblastmi v Beogradu, so kmalu prišle pod vprašaj in vnesle novo negotovost v Ljubljano. Zaradi negotovih političnih razmer v državi in menjavanja nosilcev političnih funkcij se dogovorjeno ni spoštovalo. Zato je bilo še poleti 1919 resno vprašanje, ali bo univerza sploh lahko začela delovati. Stvari so bile dokončno dorečene v pozni jeseni istega leta. V dveh desetletjih obstoja univerze so se večkrat ponovili trenutki negotovosti. In spet je bilo potrebno napeti vsi sile in poznanstva, da univerza ni bila ukinjena ali pa da niso ukinili katere od fakultet. Na začetku študijskega leta 1921/22 je iz Beograda prišla novica, da oblasti nameravajo ukiniti Medicinsko in Tehnično fakulteto. Podobne pobude so se javljale še v naslednjih letih. Konec leta 1927, ko se je ob sprejemanju finančnega zakona za naslednje leto spet govorilo o ukinjanju fakultet in njihovem združevanju, je bila tiskana spomenica *Pomen univerze v Ljubljani za Slovence in državo SHS* in v njej so bili objavljeni orisi dela posameznih fakultet, ki so ga opravile v letih od ustanovitve. Za Teološko fakulteto je bilo navedeno, da »goji znanost s posebnim ozirom na domače razmere in vzhodnoslovanske cerkve. Preučuje domačo zgodovino, staro slovansko cerkveno književnost in kasnejšo slovensko literaturo. Profesorji so napisali 17 knjig in 120 razprav v znanstvenih revijah«. ³

Ob različnih javnih manifestacijah in izjavah, ki so se vrstile ob vsaki priložnosti, ko je prišel pod vprašaj obstoj univerze ali katere od njenih članic, so na Slovenskem odmevali izrazi javne podpore in poudarjanje pomena univerze za narodni razvoj. Tako se je v podporo samostojni in celoviti univerzi v Ljubljani novembra 1927 oglasil tudi škof dr. Anton Bonaventura Jeglič, ki je v dopisu rektorju univerze zapisal: »Izjavljam, da se resolucijam pridružujem tudi jaz v najglobokejšem prepričanju, kako potrebno nam je naše vseučilišče. Pa tudi zasluži, da nam ostane neokrnjeno in da dobi sredstev, kako bi se še bolj razviti moglo.« ⁴ Ob isti priložnosti je prof. dr. Franc Ks. Lukman, rektor univerze v predhodnem študijskem letu, zagovornik enotne in celovite univerze, zapisal: »Ljubljanska univerza 'je Slovincem veličasten simbol osvoboditve ter priznanja njihove enakopravnosti in narodno-kulturne individualnosti, zato pa tudi mogočno poroštvo iskrene vzajemnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev'. /.../

³ Navaja Metod Mikuž, *Gradivo za zgodovino univerze v letih 1919–1945*, str. 78 (dalje: Metod Mikuž, *Gradivo za zgodovino univerze*).

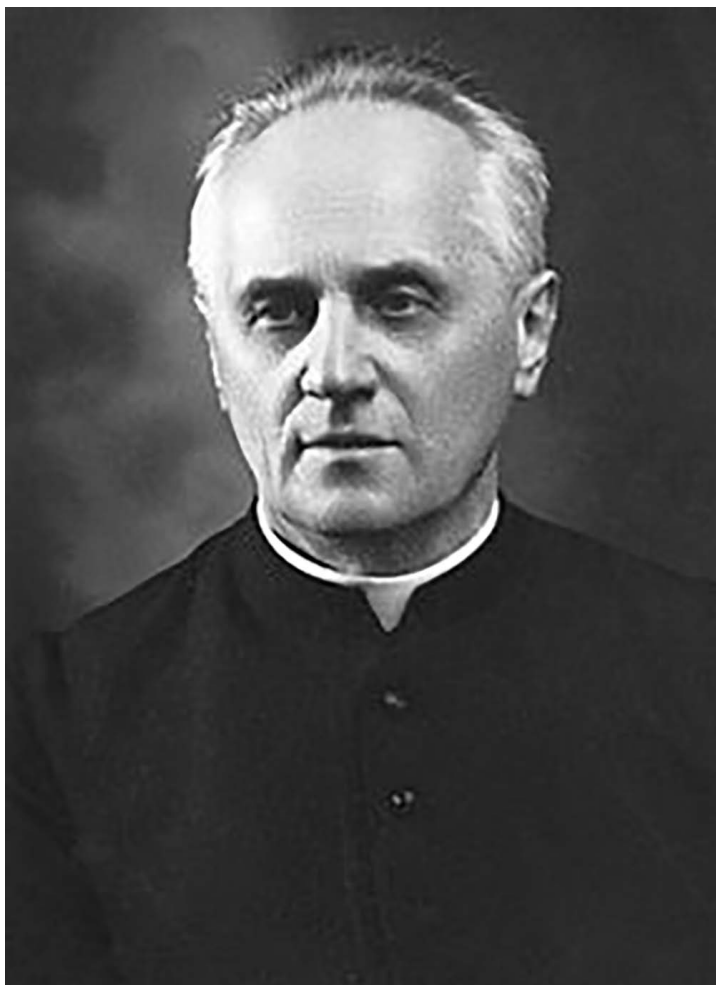
⁴ Izjava je bila objavljena pod naslovom Škof dr. Anton Jeglič soglasen s celim narodom, v: *Slovenec*, št. 270, 27. november 1927, str. 4.

Popolna slovenska univerza v Ljubljani! To je zahteva nas vseh, akademskih učiteljev in dijakov. Niti sence druge misli ni v nobenem izmed nas. In v tej zahtevi smo samo predstavniki slovenskega naroda.«⁵ Prof. Lukman je tudi vodil komisijo za proslavo jubileja 10-letnice univerze in uredil zbornik, ki je izšel ob tej priložnosti. Nekdanji učitelj na Teološki fakulteti dr. Gregorij Rožman je bil na začetku leta 1933 povabljen v narodno korporacijo, ki si je zadala za nalogo večjo promocijo univerze in skrb za njen razvoj. Rektor dr. Matija Slavič je poskrbel za obeležitev dvajsetletnice univerze.

Obdobja negotovosti so prišla v letu praznovanja desetletnice univerze in pozneje. Vedno znova je bilo potrebno pridobivati politične zagovornike in utemeljevati pomen univerze za slovenski kulturni, intelektualni in narodni razvoj nasploh. Njeni branilci so se posluževali različnih metod, neredko je bila potrebna pot v Beograd in intervencije na ministrstvih. Za učitelje Teološke fakultete je bil pomemben posrednik dr. Anton Korošec, ki je v prvih dvajsetih letih delovanja Univerze v Ljubljani večkrat posredoval za ugodno rešitev problemov, povezanih z njenim obstojem in delovanjem; prvič odločilno že spomladi leta 1919. Decembra 1939 se mu je Univerza za različne oblike podpore oddolžila s podelitvijo častnega doktorata. Vrsta učiteljev Teološke fakultete, med temi so bili trije rektorji, je bila izzvana, da je sodelovala pri iskanju rešitev za ohranitev univerze, njenih posameznih članic ali programov. Kot dekani Teološke fakultete so bili člani senata univerze in različnih delovnih teles in so imeli možnosti, da so sodelovali pri izvajanju rednih dejavnosti. Deset razprav v 41. letniku *Acta ecclesiastica Sloveniae*, ki so jih pripravili raziskovalci in nasledniki nekdanjih učiteljev Teološke fakultete, zariše sledi, ki so jih s svojim delom za razvoj fakultete in univerze pustili njeni nekdanji učitelji.

prof. dr. Bogdan Kolar
urednik AES

⁵ Prof. dr. Lukman, Ob resoluciji univerzitetnega sveta, v: *Slovenec*, št. 270, 27. november 1927, str. 4.

LAMBERT EHRLICH

(1878–1942)

religiolog

dekan Teološke fakultete (1925/26, 1931/32, 1936/37)

1.02 Pregledni znanstveni članek   UDK: 929Ehrlich L.:378.6:2(497.4Ljubljana)(091)

Mari Jože Osredkar

doc., dr. znanosti, Katedra za osnovno bogoslovje in dialog
Teološka fakulteta UL, Poljanska c. 4, p. p. 2007, SI – 1001 Ljubljana
e-naslov: mari.osredkar.ofm@siol.net

PROFESOR DR. LAMBERT EHRLICH

POVZETEK

Prispevek predstavlja prof. Lamberta Ehrlicha, teologa apologeta, ki je v dvajsetih letih svoje profesure na Teološki fakulteti v Ljubljani s prof. Grivcem postavil temelje katedri za osnovno bogoslovje. Kot dekan Teološke fakultete si je prizadeval za krščansko podobo ljubljanske Univerze. Kot profesor je krščansko vero zagovarjal predvsem v odnosu do verovanja ljudstev na primitivni stopnji razvoja. Ehrlich v svojih pisnih delih dokazuje, da je Cerkev edina ohranjevalka in razlagalka Božjega razodetja. Poleg pedagoškega in znanstvenega dela je bilo njegovo življenje zaznamovano z družbeno in politično dejavnostjo. Kot zaveden Slovenec in pokončen kristjan je že pred drugo svetovno vojno načrtoval samostojno Slovenijo in bil nasprotnik komunistične ideologije. Poleg biografskih podatkov naš prispevek predstavlja tudi njegovo bibliografijo.

Summary

PROFESSOR LAMBERT EHRLICH, PhD

The article introduces Prof Lambert Ehrlich, the theologian apologist. In the course of the twenty years of his time at the Faculty of Theology in Ljubljana, he set up the foundation for the Chair of Fundamental Theology with Prof Franc Grivec. As Dean of the Faculty of Theology, he worked towards the setting up of the Christian image of the University of Ljubljana. As professor, he defended the Christian faith primarily in relation to the belief of peoples at the primitive stage of their development. In his writings Ehrlich proves that the Church is the only preserver and promulgator of God's revelation. In addition to pedagogical and scientific work, his life was marked by social and political activities. Before the Second World War, as a patriotic Slovenian and an upright Christian, he planned an independent Slovenia and was an opponent of communist ideology. Along with the biographical data, this article also highlights a bibliography of Ehrlich's works.

FRANC GRIVEC

(1878–1963)

ekleziolog

dekan Teološke fakultete (1921/22, 1927/28, 1933/34)

Nik Trontelj

mag. teol. in zgod., doktorand, Teološka fakulteta,
Univerza v Ljubljani, Poljanska 4, SI – 1000 Ljubljana
e-naslov: nik.trontelj@yahoo.com

**FRANC GRIVEC – EKLEZIOLOG
IN UČITELJ NA TEOLOŠKI FAKULTETI UL****POVZETEK**

Franca Grivca (1878–1963) uvrščamo med utemeljitelje ekumenskega gibanja na Slovenskem. Na mednarodni ravni sodi med vodilne katoliške ekleziologe in strokovnjake vzhodnega bogoslovja v prvi polovici 20. stoletja. S preučevanjem življenja in dela sv. Cirila in Metoda je spodbujal dialog z vzhodnimi Cerkvami ter s svojim prizadevanjem za obnovo edinosti med kristjani vplival na razvoj ekumenske misli tudi med katoličani v slovanskem in širšem evropskem ter svetovnem prostoru. V letih 1907–1947 je sodeloval pri organizaciji znanstvenih srečanj v Velehradu, kjer je redno predaval o eklezioloških temah in cirilmetodijskih vprašanjih. Mnoge znanstvene ugotovitve, ki jih je predstavil v velikem številu člankov in izdanih knjigah, so vplivale na katoliški ekumenski nauk. Najdaljše obdobje svojega akademskega delovanja je preživel na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je kot redni profesor in trikratni dekan v času med obema vojnama vplival na njen razvoj pod okriljem ljubljanske Univerze. Dr. Grivec je bil ob organizacijskem delu na Teološki fakulteti hkrati pogosto član vodstvenih organov na univerzi in je s svojim delom neposredno sooblikoval tudi mlado Univerzo v Ljubljani.

KLJUČNE BESEDE: *Franc Grivec (1878–1963), Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta, ekleziologija, ekumenizem*

Summary

FRANC GRIVEC – ECCLESIOLOGIST AND TEACHER AT THE FACULTY OF THEOLOGY UL

Franc Grivec (1878–1963) is assigned among the founders of the ecumenical movement in Slovenia. On the international level, he belongs among the leading Catholic ecclesio­logists and experts of the eastern theology in the first half of the 20th century. Through the study of life and work of St Cyril and Methodius he encouraged the dialogue with eastern Churches and with his efforts for the restoration of unity among Christians also influenced the development of ecumenical thought among Christians in the Slovenian and wider European as well as world-wide territories. During 1907–1947, he participated in the organisation of scientific meetings in Velehrad, where he regularly lectured on ecclesiological topics and Cyril-Methodius questions. Many of his scientific findings he presented in a great number of articles and published books influenced the Catholic ecumenical doctrine. He spent the longest period of his academic endeavours at the Faculty of Theology in Ljubljana, where as a full professor and three-time dean in the time between the two wars he influenced its development under the wing of the University of Ljubljana. In addition to his organisational work at the Faculty of Theology, Grivec was also frequently a member of executive authorities of the University and thus directly co-created the young University of Ljubljana with his work.

FRANC KSAVER LUKMAN

(1880–1958)

profesor dogmatike in dogemske zgodovine
dekan Teološke fakultete

(1923/24, 1929/30, 1935/36, 1942/43, 1943/44)

rektor Univerze v Ljubljani (1926/27)

Julijana Visočnik

dr. znanosti, docentka, višja arhivistka
Nadškofijski arhiv Ljubljana, Krekov trg 1, SI – 1000 Ljubljana
e-naslov: julijana.visocnik@rkc.si

FRANC KSAVER LUKMAN – PROFESOR, DEKAN, REKTOR, UREDNIK

POVZETEK

Pričujoči prispevek ni poskus, da bi življenje in delo Franca Ksaverja Lukmana zajeli v celoti, saj se zdi, da je to skoraj nemogoče, ker je bil Lukman aktiven na tako zelo različnih področjih in nivojih družbe. Za kaj takšnega bi potrebovali veliko več prostora, pa tudi časa. Na tem mestu smo želeli povedati kaj novega, še ne znanega, o tem izredno marljivem in delovnem človeku, ki ga poznamo tako kot teologa, profesorja, dekana in rektorja, kot tudi urednika in prevajalca. Ker je živel in deloval predvsem v času med obema vojnoma, je bil tudi dokaj vidna javna osebnost, o kateri so razmeroma pogosto poročali tudi časopisi. Težko bi rekli, da se je ukvarjal s politiko, čeprav je sodeloval in prijaltejeval tudi z vidnimi osebnostmi takratne politike, npr. z Antonom Korošcem in Karlom Verstovškom. Nikakor pa ga ni krasila samo pridnost, obdarjen je bil z mnogimi talenti, ki jih ni zakopal, temveč jih je s pridom izkoriščal; potrditev tega gotovo najdemo tudi na prejšnjih straneh.

Franc Ksaver Lukman je bil že od samega začetka posredno preko Verstovška povezan s prizadevanji za ustanovitev univerze v Ljubljani. Že takoj na začetku so ga pritegnili v profesorski kader Teološke fakultete, ene izmed petih ustanovnih članic. Le nekaj let je trajalo, da je postal dekan svoje fakultete (študijsko leto 1923/24), kar je ponovil še štirikrat (1929/30, 1935/36, 1942/43 in 1943/44). Posebne vrste potrditev njegove akademske kariere pa je funkcija rektorja Univerze v Ljubljani, ki jo je vršil v študijskem letu 1926/27. Pregledano gradivo v različnih arhivih kaže, da je vse svoje službe opravljal z največjo mero angažiranosti. Samo zase pa govori tudi dejstvo, da je bil dekan kar petkrat (tudi dvakrat v občutljivem obdobju 2. svetovne vojne). Večkrat ga najdemo med odposlanci univerze v Beogradu, ki so se »borili« za ohranitev ustanove, za njene pravice in njen proračun. Njegova pozitivna in odločilna vloga pri utrjevanju Teološke fakultete in njene krovne ustanove (Univerze v Ljubljani) je nesporna,

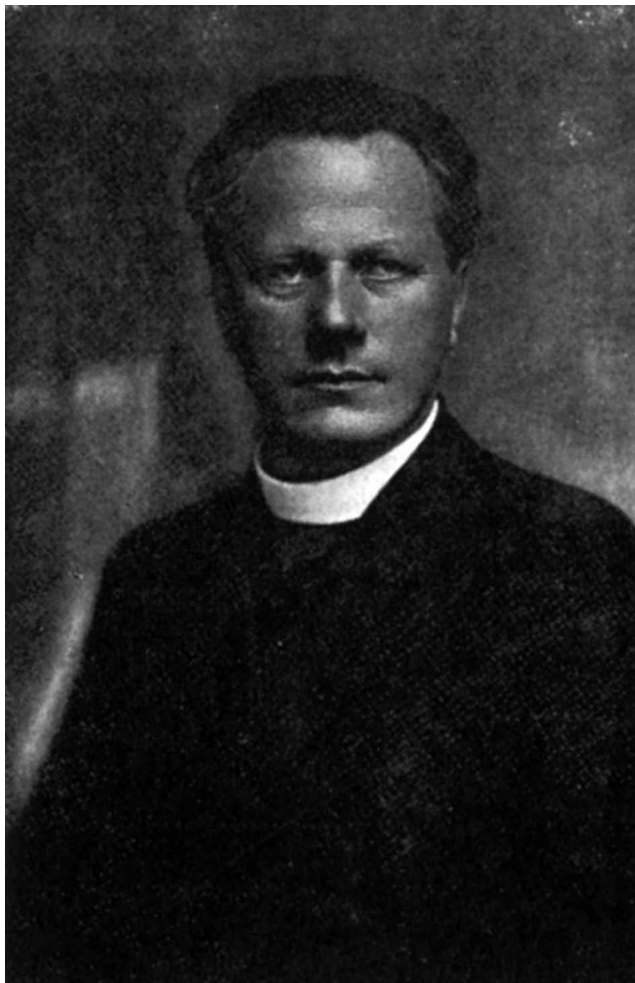
ne gre pa zanemariti niti njegovega vložka pri pobudi za ustanovitev Slovenske akademije znanosti in umetnosti, katere dopisni član je končno tudi postal, kar velja za posebno priznanje njegovim znanstvenim dosežkom.

Summary

FRANC KSAVER LUKMAN – TEACHER, DEAN, RECTOR, EDITOR

The article before us is not an attempt to encompass the life and work of Franc Ksaver Lukman in its entirety for this seems to be almost impossible due to his activities in so many different fields and levels of society. Such an endeavour would demand much more space as well as time. Here we have only strived to reveal something new, yet not known, about this extremely diligent and hard-working man who we know as a theologian, professor, dean, and rector, as well as an editor and translator. Since he lived and worked mostly in the time between the two wars, he was a fairly known public figure also reported about frequently in the newspapers. We could hardly say that he was involved in politics, even though he did cooperate and befriend many important characters in the politics of the time, e.g. Anton Korošec and Karel Verstovšek. By no means was he characterised only by his diligence. He was also blessed with numerous talents, which he did not push aside but rather used them to his advantage; the confirmation of this fact can also be discerned on previous pages.

From the beginning, even though indirectly through K. Verstovšek, Franc Ksaver Lukman was connected to the efforts for the establishment of the university in Ljubljana. In its very beginning, he was invited to the professorial team of the Faculty of Theology, one of the five founding members of the University of Ljubljana. It took only a couple of years for him to become the dean of his faculty (study year 1923/24), which he repeated four times (1929/30, 1935/36, 1942/43, and 1943/44). A special confirmation of his magnificent academic career was the function of rector of the University of Ljubljana, which he performed in the study year 1926/27. The material inspected in various archives reveals that he performed all his functions with the utmost degree of engagement. The fact that he was a five-time dean (twice in the sensitive period of the Second World War) is also self-explanatory. Several times he is found among the delegates of the University of Ljubljana to Belgrade who “fought” for the preservation of the institution, its rights, and its budget. His positive and decisive role in the strengthening of the Faculty of Theology and its umbrella institution (the University of Ljubljana) is indisputable, while his input in the initiative for the establishment of the Slovenian Academy of Sciences and Arts, a correspondent member of which he finally also became, cannot be neglected and is considered a special acknowledgement of his scientific achievements.

GREGORIJ ROŽMAN
(1883–1959)
pravnik
ljubljski škof (1930–1959)

1.01 Izvirni znanstveni članek UDK: 929Rožman G.:378.6:2(497.4Ljubljana)(091)

Andrej Saje

dr. kanonskega prava, docent pri Katedri za cerkveno pravo
Teološka fakulteta UL, Poljanska c. 4, p. p. 2007, SI-1001 Ljubljana
e-naslov: andrej.saje@teof.uni-lj.si

GREGORIJ ROŽMAN IN NJEGOV PRISPEVEK K RAZVOJU CERKVENEGA PRAVA IN TEOLOŠKE FAKULTETE V LJUBLJANI

POVZETEK

Gregorij Rožman je bil profesor cerkvenega prava na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani od leta 1920 do 1930. Nastop njegove službe sovпада z začetkom delovanja fakultete v okviru na novo ustanovljene Univerze v Ljubljani in uveljavitve Zakonika cerkvenega prava iz leta 1917, ki je v študijske procese in življenje Cerkve prinesel velike novosti, predvsem v smislu poenotenja predpisov, njihove jasnosti in pastoralne uporabnosti. V času predavateljskega dela se je izkazal kot dober poznavalec cerkvene in civilne zgodovine ter pravnih institutov. Razprave in izvedenska mnenja kažejo na njegovo zmožnost sinteze cerkvenega in civilnega prava. Kot pisec člankov in predavatelj si je prizadeval za uveljavitev cerkvenih predpisov v praksi. Na eni strani se je posvečal konkretnim odprtim, predvsem pastoralnim vprašanjem znotraj Cerkve, po drugi strani pa je bistveno doprinesel k utrjevanju odnosov do civilne skupnosti. V duhu prevladujočega nauka o Cerkvi kot popolni družbi je zagovarjal avtoriteto papeža in Cerkve kot avtonomnega pravnega subjekta, ter razmejitev njunih pristojnosti in sodelovanja na skupnih interesnih področjih. V tem smislu je kot predavatelj Teološke fakultete oral ledino in pripomogel k večji prepoznavnosti te ustanove v družbi.

Summary

GREGORIJ ROŽMAN AND HIS CONTRIBUTION TO THE DEVELOPMENT OF CANONICAL LAW AND THE FACULTY OF THEOLOGY IN LJUBLJANA

Gregorij Rožman was a professor of Canon Law at the Faculty of Theology of the University of Ljubljana from 1920 to 1930. The beginning of his job coincides with the beginning of the Faculty's operation within the framework of the newly founded University of Ljubljana and the enforcement of the Code of Canon Law from 1917, which brought many new regulations in the study processes and life of the Church, especially in the sense of the unification of regulations, their clarity, and pastoral usefulness. During his time as a professor, he excelled as an expert in Church and civil history and legal institutions. Discussions and expert opinions reveal his ability for the synthesis of Church and civil law. As a writer of articles and lecturer, he strived for the enforcement of Church regulations in practice. On the one hand, he devoted his time to specific open, primarily pastoral questions within the Church, while on the other he significantly contributed to the consolidation of relations with civil society. In the spirit of the prevailing doctrine about the Church as the perfect society, he advocated the Pope's and Church's authority as the autonomous legal entity, and the separation of their competences and collaboration in common interest fields. In this respect, as a lecturer at the Faculty of Theology he was breaking new ground and contributed to greater recognisability of this institution in public.

MATIJA SLAVIČ

(1877–1958)

biblicist

dekan Teološke fakultete (1930/31, 1937/38)

rektor Univerze v Ljubljani (1932/34, 1939/41)

Maksimilijan Matjaž

dr. teologije, izredni profesor pri Katedri za Sveto pismo in judovstvo,
Teološka fakulteta UL, Poljanska c. 4, p. p. 2007, SI – 1001 Ljubljana
e-naslov: maksimilijan.matjaz@teof.uni-lj.si

MATIJA SLAVIČ – PROFESOR, BIBLICIST IN DRŽAVNIK

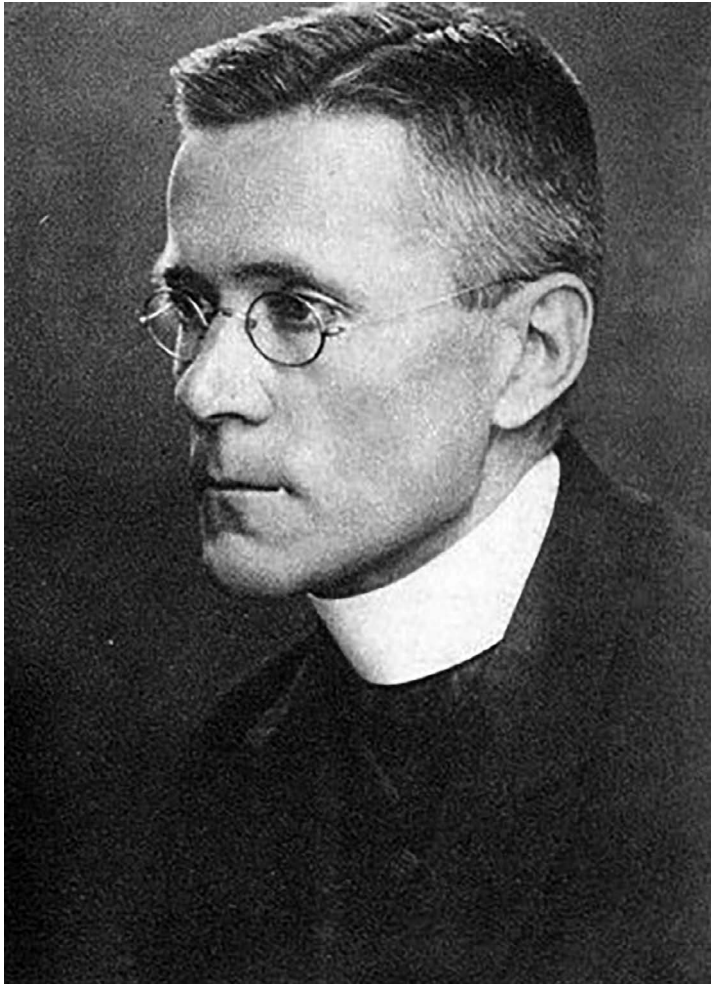
POVZETEK

Dr. Matija Slavič, teolog in profesor, prevajalec Svetega pisma, diplomat in domoljub, je po temeljiti teološki in jezikovni izobrazbi na dunajskem Frintaneumu postal najprej profesor bibličnih ved Stare zaveze in orientalskih jezikov na bogoslovnem učilišču v Mariboru. Ob koncu prve svetovne vojne je kot član slovenskega dela jugoslovanske delegacije na mirovni konferenci v Parizu kot ekspert za Prekmurje zaslužen za priključitev večjega dela prekmurskih Slovencev matičnemu narodu. Bil je med prvimi profesorji novonastale ljubljanske univerze in v dveh mandatih (1932/34 in 1939/41) tudi njen rektor. Ves čas okupacije je opravljal službo prorektorja in z veliko diplomatsko spretnostjo vzdrževal odnose Univerze s civilno oblastjo. Po vojni se je poleg profesure na Teološki fakulteti posvetil predvsem prevajanju Svetega pisma Stare zaveze, ki ga je dosledno prevajal po hebrejskem izvirniku.

Summary

MATIJA SLAVIČ – TEACHER, BIBLICAL SCHOLAR, STATESMAN

Matija Slavič, PhD, a theologian and professor, translator of the Bible, a diplomat and a patriot, following his thorough theological and linguistic education at the Frintaneum in Vienna first became a professor of Biblical studies of the Old Testament and Oriental languages at the theological school in Maribor. At the end of World War 1, he is credited for the annexation of the major part of Prekmurje Slovenians to the motherland as a member of the Slovenian part of the Yugoslav delegation at the peace conference in Paris and an expert for Prekmurje. He was one of the first professors of the newly founded University of Ljubljana and its rector for two mandates (1932/34 and 1939/41). During the entire period of the occupation, he was a vice-rector and maintained good relations between the University and civil authorities using his great diplomatic skill. After the war, in addition to lecturing at the Faculty of Theology he devoted most of his efforts to translating the Old Testament of the Bible, which he translated strictly following the Hebrew original.

JOSIP SREBRNIČ

(1876–1966)

zgodovinar in patolog

dekan Teološke fakultete (1922/23)

škof na Krku (1923–1966)

Bogdan Kolar

dr. teologije, redni profesor za zgodovino Cerkve in patrologijo
Teološka fakulteta UL, Poljanska c. 4, p. p. 2007, SI – 1001 Ljubljana
e-naslov: bogdan.kolar@guest.arnes.si

UNIVERZA V LJUBLJANI IN NJEN UČITELJ DR. JOSIP SREBRNIČ

POVZETEK

Dr. Josip Srebrnič se je v zgodovino zapisal kot avtor teoloških in zgodovinskih razprav, kot teološki učitelj in voditelj škofije Krk. Pred prihodom v Ljubljano ob koncu prve svetovne vojne je poučeval na centralnem bogoslovnem učilišču za Ilirsko metropolijo v Gorici in tam opravljal vrsto drugih služb. V času prve svetovne vojne se je preselil v Stično in nato v Ljubljano. Imel je več cerkvenih in drugih služb ter bil učitelj v bogoslovnem semenišču. Postal je zelo zavzet za ustanovitev univerze v Ljubljani in v njenem okviru za teološko fakulteto. Sodeloval je v več pripravljalnih komisijah in v javnosti zavzeto zagovarjal nujnost ustanovitve univerze, ko so nekateri o tem dvomili. Bil je dekan Teološke fakultete in član senata Univerze. Napisal je številne razprave s področja cerkvene zgodovine in družbenega mesta Cerkve. Leta 1923 je bil imenovan za škofa na otoku Krku. Še naprej je ohranjal stike s Slovenijo in se je udeleževal pomembnih cerkvenih dogodkov. V času italijanske in nemške okupacije otoka se je postavil v bran pravic ljudi in pomagal internirancem na otoku Rabu. Po vojni je bil označen za sovražnika nove družbene ureditve, bil je zaprt in onemogočen pri delu.

Summary

THE UNIVERSITY OF LJUBLJANA AND ITS TEACHER JOSIP SREBRNIČ (1876–1966)

Josip Srebrnič has been known as an author of historical and theological papers, a teacher of theology and bishop of the Diocese of Krk. He was a teacher in the seminary of the Illyrian Metropolitan in Gorica and holder of various offices before he came to Ljubljana at the end of World War I. During the same war, he moved to Stična and afterwards to Ljubljana. He held various jobs in the Church and in society and taught in the Seminary. Prof Srebrnič demonstrated a strong interest in the founding of the University of Ljubljana and the School of Theology as a member of it. He was a member of several preparatory commissions and defended in public the need for the founding of the university when doubts were raised. He was dean of the School of Theology and a member of the University Senate. He wrote a number of papers on Church history and its public role. In 1923, he was appointed Bishop of the Diocese of Krk but remained in touch with Slovenia and attended important Church events here. During the Italian and German occupation of the island of Krk, he defended the rights of people and helped the detainees on the island of Rab. He was labelled as an enemy of the new social order after World War II, and was imprisoned and thus disabled in his pastoral work.

JOSIP UJČIČ

(1880–1964)

moralni teolog

dekan Teološke fakultete (1928/29, 1934/35)

beograjski nadškof (1936–1964)

Ivan Janez Štuhec

dr. teologije, izr. profesor Teološke fakultete,
Enota Maribor, Slovenska 17, 2000 Maribor
e-naslov: janez.stuhec@teof.uni-lj.si

**DR. JOSIP ANTON UJČIĆ – PRVI
PROFESOR MORALNE TEOLOGIJE NA
TEOLOŠKI FAKULTETI V LJUBLJANI****POVZETEK**

V pričujoči razpravi je predstavljeno življenje in delo moralnega teologa, poznejšega beograjskega nadškofa dr. Josipa Ujčića. Kot moralni teolog je Ujčić pričel s svojo kariero v goriškem semenišču, nadaljeval na Dunaju, kjer je bil povabljen kot suplent na tamkajšnjo Teološko fakulteto. Po prvi svetovni vojni se je odzval vabilu novoustanovljene Teološke fakultete Univerze v Ljubljani, kjer je postal profesor moralne teologije in je to službo opravljal od leta 1919 do imenovanja za beograjskega nadškofa leta 1936.

Njegove moralno-teološke razprave in rokopisi njegovih poznejših predavanj kažejo na osebnost, ki je bila na tekočem z novejšimi metodološkimi pristopi k obravnavanju moralno-teoloških vprašanj. Z drugimi besedami, Ujčić je bil bolj alfonzijanist (sledilec Sv. Alfonza Ligvorijskega) kakor neosholastik. Slednje pa pomeni, da je bila njegova teološka misel usmerjena v tiste spremembe, ki jih je izpostavil in potrdil pozneje drugi vatikanski koncil.

V pričujoči razpravi je tako poleg biografije predstavljeno njegovo moralno-teološko razmišljanje, ki nam govori o človeku, teologu in duhovniku-škofu s širokim znanjem jezikov in poznavanjem teoloških trendov, ki so napovedovali novo obdobje v moralno-teološki vedi.

Summary

JOSIP ANTON UJČIĆ, PhD – THE FIRST TEACHER OF MORAL THEOLOGY AT THE FACULTY OF THEOLOGY UL

The article presents the life and work of the moral theologian, later archbishop of Belgrade, Dr Josip Ujčić. As a moral theologian, Ujčić started his career in the Gorizia seminary and continued in Vienna, to where he was invited as substitute teacher to the Faculty of Theology there. After the First World War he answered the invitation of the newly founded Faculty of Theology of the University of Ljubljana, where he became the professor of moral theology and continued doing this job from 1919 until he was appointed Archbishop of Belgrade in 1936.

His moral-theological discussions and manuscripts of his later lectures indicate a personality informed about current methodological approaches to the discussion of moral-theological questions. In other words, Ujčić was more of an Alphonsianist (a follower of St Alphonsus Liguori) than a neoscholastic. This means that his theological thought was directed towards those changes that were later emphasised and confirmed by the Second Vatican Council.

Thus, in addition to a bibliography his moral-theological thought is presented here, which testifies to the person, theologian, and priest-bishop with a wide knowledge of languages and theological trends that predicted the new era in moral-theological science.

ALEŠ UŠENIČNIK

(1868–1952)

filozof

dekan Teološke fakultete (1920/21, 1926/27, 1932/33)

rektor Univerze Ljubljani (1922/23)

1.01 Izvirni znanstveni članek UDK: 929Ušeničnik A.:378.4(497.4Ljubljana)(091)

Janez Juhant

profesor emeritus Teološka fakulteta UL, redni član EAZU
e-naslov: janez.juhant@teof.uni-lj.si

Nik Trontelj

mag. teol. in zgod., doktorand, Teološka fakulteta,
Univerza v Ljubljani, Poljanska 4, SI – 1000 Ljubljana
e-naslov: nik.trontelj@yahoo.com

ALEŠ UŠENIČNIK – SOUSTANOVITELJ IN SOOBLIKOVALEC UL

POVZETEK

Aleša Ušeničnika (1868–1952) štejemo med največje in najvplivnejše mislece 20. stoletja na Slovenskem. Skupaj z bratom Francetom sta zaznamovala tudi novoustanovljeno slovensko Univerzo. Aleš je bil v komisiji profesorjev, ki so postavili okvire za začetek predavanj in spodbudili ustanovitev Univerze v Ljubljani. Bil je njen rektor in trikratni dekan Teološke fakultete. Prav tako je bil soustanovitelj SAZU. Velja za odličnega profesorja, pisca številnih znanstvenih in strokovnih knjig s področja filozofije, sociologije in drugih področij humanistike ter za vplivnega cerkvenega in družbenega delavca. Bil je izjemno globok kristjan in duhovnik, ki je utrjeval, širil in posredoval smisel krščanstva v krog univerzitetnega delovanja in vplival tudi na najširše množice. Njegova *Knjiga o življenju* je povzetek njegovih temeljnih prepričanj in verovanj ter vodilo za iskanje smisla in sreče v vseh okoliščinah zapletenega in z zahtevnimi izzivi povezanega osebnega in družbenega življenja. Tako iz polpretekle zamolčanosti vstaja med nami kot znanilec krščanskega veselja in učitelj smisla življenja ter zgled pokončne in dosledne življenjske drže.

Summary

ALEŠ UŠENIČNIK – CO-FOUNDER AND CO-SHAPER OF THE UL

Aleš Ušeničnik (1868–1952) is considered one of the greatest and most influential thinkers of the 20th century in Slovenia. Together with his birth brother France, he also made a deep mark on the newly founded Slovenian University. Aleš was a member of the commission of professors who set the framework for the beginning of lectures and encouraged the establishment of the University of Ljubljana. He was its rector and the dean of the Faculty of Theology for three mandates. He was also the co-founder of the Slovenian Academy for Sciences and Arts. He is considered an excellent professor, the writer of numerous scientific and expert books in the fields of philosophy, sociology, and other areas of humanities, and an influential Church and social worker. He was a profound Christian and priest who strengthened, spread, and conveyed the meaning of Christianity into the circle of the University and also influenced wide masses. His *Knjiga o življenju* (Book on Life) is a summary of his fundamental beliefs and a guideline for the search for meaning and happiness in all circumstances of complicated personal and social life filled with demanding challenges. Thus, from the half-passed secrecy he rises before us as a herald of Christian joy and a teacher of the meaning of life as well as an example of an upstanding and consistent posture.

FRANC UŠENIČNIK

(1866–1952)

učitelj liturgike in pastoralne teologije
dekan Teološke fakultete (1919/20)

1.01 Izvirni znanstveni članek UDK: 929Ušeničnik A.:378.6:2(497.4Ljubljana)(091)

Slavko Krajnc

dr. liturgije, redni profesor za liturgiko
Teološka fakulteta UL, Poljanska c. 4, p. p. 2007, SI – 1001 Ljubljana
e-naslov: slavko.krajnc@teof.uni-lj.si

ZNANSTVENO, PEDAGOŠKO IN STROKOVNO DELO PRVEGA DEKANA TEOLOŠKE FAKULTETE PROF. DR. FRANCA UŠENIČNIKA

POVZETEK

Razprava prinaša prvo širšo obravnavo strokovnega, znanstvenega in pedagoškega dela prvega dekana Teološke fakultete, pastoralnega teologa in liturgika prof. ddr. Franca Ušeničnika. Ob najpomembnejših biografskih podatkih, Ušeničnikovem značaju in njegovi izobraževalni poti, katere krona sta bila doktorata iz filozofije in teologije, nam razprava ponuja vpogled v Ušeničnikovo sodelovanje pri ustanavljanju Univerze v Ljubljani, v njegovo znanstveno, raziskovalno in pedagoško delo, v ustanovitev in uredniško delo Venca cerkvenih bratovščin, predvsem pa vpogled v njegova znanstvena dela, razprave, recenzije in strokovne članke. Kljub nekaterim dosedanjim leksikografskim opisom njegovih del (Smolik, Oražem), prinaša razprava podrobnejši, celostni in kritični pregled Ušeničnikovega bibliografskega opusa, ki po mnenju mnogih ni toliko sad znanstvenega raziskovanja kolikor pridnega zbiranja, analitičnega razmišljanja in sintetične ter praktične uporabnosti njegovih del v pastoralne namene.

Summary

SCIENTIFIC, PEDAGOGICAL, AND SCHOLARLY WORK OF THE FIRST DEAN OF THE FACULTY OF THEOLOGY, FRANC UŠENIČNIK, PhD

The article offers the first wider discussion of the expert, scientific, and pedagogical work of the first dean of the Faculty of Theology, the pastoral theologian and liturgist, Prof DDr Franc Ušeničnik. In addition to the most significant biographical data, a description of Ušeničnik's character, and his educational path, the crown of which were two PhDs in philosophy and theology respectively, the discussion presents an insight into Ušeničnik's collaboration in the establishment of the University of Ljubljana, its scientific, research, and pedagogical work, the establishment and editorial work with the *Venec cerkvenih bratovščin*, and above all, an insight into his scientific works, discussions, peer reviews, and expert articles. Despite some of the lexicographic descriptions of his work until today (Smolik, Oražem), this article brings a more detailed, comprehensive, and critical review of Ušeničnik's bibliographical opus, which in the opinion of many is not so much the fruit of his scientific research as it is of diligent collecting, analytical thinking, and synthetical and practical usefulness of his work for pastoral purposes.

JANEZ EV. ZORE

(1875–1944)

učitelj cerkvene zgodovine in prava

Matjaž Ambrožič

docent, dr. cerkvene zgodovine, duhovnik, znanstveni sodelavec,
Teološka fakulteta UL, Poljanska c. 4, p. p. 2007, SI-1001 Ljubljana
e-naslov: matjaz.ambrozic1@guest.arnes.si

PROF. DR. JANEZ EV. ZORE IN NJEGOVA VLOGA PRI USTANAVLJANJU LJUBLJANSKE UNIVERZE IN TEOLOŠKE FAKULTETE

POVZETEK

Prof. dr. Janez Ev. Zore se je rodil leta 1875 v Bogneči vasi pri Trebelnem. Osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Novem mestu. Teologijo je od leta 1894 študiral v Ljubljani, kjer je leta 1898 prejel tudi mašniško posvečenje. Najprej je bil kaplan na Bledu, nato pa je od jeseni 1900 študiral teologijo v Innsbrucku. Med študijem mu je knezoškof Jeglič omogočil izpopolnjevanje v Parizu, Louvainu, Londonu in Rimu. Leta 1904 je na innsbruški teološki fakulteti doktoriral in bil zatem pol leta kaplan na Dobrovi.

Januarja 1905 je postal prefekt v ljubljanskem bogoslovju, jeseni istega leta pa je ob odprtju Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano postal njegov generalni prefekt in učitelj verouka. Knezoškof Jeglič je bil sprva z njegovim delovanjem zadovoljen, leta 1907 pa so v zavodu nastale napetosti med prefekti. Leta 1908 je Zore neuspešno kandidiral za profesorja verouka na nemški gimnaziji. Njegova vrnitev v zavod je naslednje leto ponovno sprožila stare nemire, zato je jeseni 1909 odšel na enoletno študijsko potovanje v Palestino in Sirijo. Septembra 1910 je bil imenovan za profesorja verouka, poleg tega pa je v zavodu poučeval tudi francoščino in italijanščino.

Jeseni 1911 je dr. Janez Ev. Zore na škofijskem Bogoslovnem učilišču prevzel profesuro cerkvene zgodovine in kanonskega prava. Leta 1913 je napisal knjigo *V tem znamenju boš zmagal*. Na katoliškem shodu istega leta je bil pozvan, da zasnuje urejen načrt za izdajo dela *Življenje svetnikov*, ki ga je v letih 1917–1923 v štirih zvezkih izdala Družba sv. Mohorja. V naslednjih letih je dr. Zore prevzel tudi nekatere škofijske službe in časti.

Med prvo svetovno vojno se je v notranjih bojih v SLS opredelil za mladi-
ne, ki so bili pristaši dr. Janeza Ev. Kreka. Knezoškof Jeglič je Zoretovo lojalnost
cenil. Od škofa je ob prevratu dobil nalogo, naj sestavi kratek načrt cerkvenih
zahtev v novi državi.

Dr. Janez Ev. Zore je bil med glavnimi snovalci ljubljanske univerze in Te-
ološke fakultete. V Vseučiliški komisiji so bili trije teološki učitelji iz škofijskega
Bogoslovnega učilišča: zgodovinar dr. Janez Ev. Zore, filozof dr. Aleš Ušeničnik
in moralist dr. Janez Janežič; Zore je postal njen podpredsednik in vodja bogo-
slovne podkomisije. Ti so bili 31. avgusta 1919 skupaj z matičarji drugih fakultet
imenovani za prve redne profesorje Univerze v Ljubljani, bili pa so tudi člani
univerzitetnega sveta. V univerzitetnem razsodišču je bil prof. dr. Janez Ev. Zore
član od njegove ustanovitve leta 1919, v njem pa je ostal do konca študijskega
leta 1920/21. Udejstvoval se je tudi v medfakultetnem sodelovanju. Svet Pravne
fakultete ga je julija 1920 postavil za komisarja izpraševalne komisije za pravno-
zgodovinski državni izpit. Bolezen je botrovala Zoretovi predčasni upokojitvi
leta 1926. Umril je leta 1944.

Summary

PROFESSOR JANEZ EV. ZORE AND HIS ROLE IN THE FOUNDING OF THE UNIVERSITY OF LJUBLJANA AND THE FACULTY OF THEOLOGY

Prof Janez Ev. Zore, PhD, was born in 1875 in Bognéča vas near Trebelno. He went to primary and secondary schools in Novo mesto, studied theology in Ljubljana from 1894 and got his Rite of Ordination in 1898. First, he was the assistant priest in Bled, but went to study theology in Innsbruck in the autumn of 1900. During his studies, the Prince Bishop A.B. Jeglič enabled him to better his knowledge in Paris, Louvain, London, and Rome. In 1904, he received his PhD at the Innsbruck Faculty of Theology and was then the assistant priest in Dobrova for half a year.

In January 1905, he became a prefect in the Ljubljana seminary, and when the St Stanislav's Institution was opened in the autumn of the same year in Šentvid nad Ljubljano, he became its general prefect and teacher of religious education. Prince Bishop A.B. Jeglič was at first satisfied with his work, but in 1907 tensions arose between the prefects of the Institution. In 1908, J.E. Zore unsuccessfully ran for the post of a professor of religious studies at the German high school. His return to the Institution the following year again stirred up the old trouble, thus in the autumn of 1909 he ventured on a one-year study journey to Palestine and Syria. In September 1910, he was named professor of religious education and in addition he also taught French and Italian at the Institution.

In the autumn of 1911, Janez Ev. Zore started working as a professor of Church history and Canon Law at the diocesan Theological College. In 1913, he wrote a book entitled *V tem znamenju boš zmagal* (In This Sign You'll Win). At the Catholic Meeting in the same year, he was called upon to prepare an orderly plan for the publication of the work *Življenje svetnikov* (Life of Saints), which was published in 1917–1923 by Družba sv. Mohorja in four volumes. In the following years, J.E. Zore assumed several diocesan offices and honours.

During World War I, in internal fights of the Slovenian People's Party (SLS) he opted for *mladini*, who were supporters of Janez Ev. Krek, PhD. Prince Bishop Jeglič valued Zore's loyalty. Upon the political overthrow, the bishop entrusted him with the task of assembling a short outline of Church demands in the new state.

Janez Ev. Zore, PhD, was among the main planners of the University of Ljubljana and the Faculty of Theology. The Commission for the University included three teachers of theology from the diocesan Theological College: a historian Janez Ev. Zore, PhD, a philosopher Aleš Ušeničnik, PhD, and a moralist Janez Janežič, PhD; Zore became its vice-president and head of the theological

sub-commission. These three were, together with founding professors of other faculties, on 31st August 1919 named as the first full professors of the University of Ljubljana and were also members of the University Council. Prof Dr Janez Ev. Zore was a member of the University Court of Arbitration from its establishment in 1919 until the end of study year 1920/21. He was an active participant in inter-faculty collaboration. The Council of the Faculty of Law appointed him Commissioner of the Examining Commission for the legal-history state exam in July 1920. It was his illness that caused him to retire prematurely, in 1926. Janez Ev. Zore died in 1944.

25 EUR